

“โลกร้อน” หลบไป “โลกเดือด” กำลังมา Global Boiling is Coming



เดือน กรกฎาคม พ.ศ. 2566 ที่ผ่านมา เลขาธิการองค์การสหประชาชาติ ได้ออกมาชี้แจงว่า อุณหภูมิของพื้นผิวโลก และอุณหภูมิของมหาสมุทร อยู่ในระดับสูงที่สุดเป็นประวัติการณ์ เป็นสัญญาณเตือนว่า เรากำลังเริ่มต้นสิ้นสุดยุคของ “ภาวะโลกร้อน” (Global Warming) และได้ประกาศว่า โลกเรากำลังเข้าสู่ยุค “ภาวะโลกเดือด” (Global Boiling) แล้ว ซึ่งแสดงให้เห็นถึงปัญหาการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศที่ทวีความรุนแรงมากยิ่งขึ้น โดยมีสาเหตุมาจากการเพิ่มขึ้นของก๊าซเรือนกระจก (Greenhouse gas: GHG) โลกเราร้อนขึ้นทุก ๆ ปี การเพิ่มขึ้นของอุณหภูมิโลกเพียง 1 องศา จะส่งผลให้เกิดสภาพภูมิอากาศแปรปรวนรุนแรงขึ้น ฝนตกรุนแรง น้ำแข็งขั้วโลกละลาย ระดับน้ำทะเลหนุนสูง การไหลเวียนของกระแสน้ำในมหาสมุทรจะเปลี่ยนไป และนำมาสู่ภัยพิบัติในอนาคตที่อาจรุนแรงกว่าเดิม ทั้งยังส่งผลกระทบต่อสุขภาพ ไม่ว่าจะเป็นการเจ็บป่วยจากมลพิษทางอากาศและภัยแล้ง การบาดเจ็บและเสียชีวิตจากน้ำท่วม รวมถึงการเสียชีวิตจากสภาพอากาศที่ร้อนจัด แต่ที่น่าตกใจยิ่งกว่าคือโลกเราร้อนขึ้นจากฝีมือมนุษย์มากกว่าปัจจัยอื่น ๆ

จากรายงานประจำปีของ Inventory of U.S Greenhouse Gas Emission and Sinks ปี 2563 ได้สรุปข้อมูลเกี่ยวกับการปล่อยก๊าซเรือนกระจกที่เกิดจากฝีมือมนุษย์ที่ส่งผลให้โลกร้อนขึ้นอย่างทุกวันนี้ โดยเรียงลำดับ 6 สาเหตุจากสูงที่สุดไปต่ำสุด ดังนี้

1. การขนส่งคมนาคม เป็นกิจกรรมอันดับ 1 ของมนุษย์ที่มีอัตราการปล่อยก๊าซเรือนกระจกสูงที่สุดถึง 27% ในปี 2563 ซึ่งการปล่อยก๊าซเรือนกระจกจากการขนส่งส่วนใหญ่ เกิดจากการเผาไหม้ของเชื้อเพลิงฟอสซิลสำหรับรถยนต์ รถบรรทุก เรือ รถไฟ และเครื่องบิน โดยมากกว่า 90% ของเชื้อเพลิงที่ใช้ในการขนส่งเป็นเชื้อเพลิงจากปิโตรเลียม ซึ่งรวมถึงน้ำมันเบนซินและดีเซลเป็นหลัก

2. การผลิตพลังงานไฟฟ้า สูงสุดเป็นอันดับ 2 หรือเท่ากับ 25% ของการปล่อยก๊าซเรือนกระจก ทั้งนี้พลังงานไฟฟ้าที่คนเราใช้นั้นมาจากการเผาไหม้ของเชื้อเพลิงฟอสซิล โดยส่วนใหญ่เป็นถ่านหินและก๊าซธรรมชาติ

3. โรงงานอุตสาหกรรม การปล่อยก๊าซเรือนกระจกจากอุตสาหกรรมโดยส่วนใหญ่มาจากการเผาไหม้เชื้อเพลิงฟอสซิลเพื่อใช้เป็นพลังงาน ทั้งนี้ ในปี 2563 การปล่อยก๊าซเรือนกระจกที่มาจากโรงงานอุตสาหกรรม คิดเป็นอันดับ 3 หรือเท่ากับ 24%

4. ธุรกิจการค้าและที่อยู่อาศัย คิดเป็นอันดับ 4 หรือเท่ากับ 13% ของการปล่อยก๊าซเรือนกระจกในปี 2563 ทั้งนี้ การปล่อยก๊าซเรือนกระจกจากธุรกิจการค้าและจากบ้านเรือน เกิดขึ้นจากเชื้อเพลิงฟอสซิล ที่ถูกเผาไหม้เพื่อใช้เป็นพลังงานความร้อน การใช้ผลิตภัณฑ์บางชนิดที่มีก๊าซเรือนกระจก และการจัดการของเสีย

5. การทำเกษตรกรรม ต้องยอมรับว่าการทำเกษตรกรรมนั้น ส่งผลให้โลกร้อนขึ้นโดยเฉพาะการเกษตรที่มาจากฟาร์มปศุสัตว์ เช่น การผลิตข้าวหรือการปลูกพืชเชิงเดี่ยวเพื่อใช้เป็นอาหารของสัตว์ ฟาร์มเลี้ยงวัว ซึ่งอัตราการปล่อย

ก๊าซเรือนกระจกของการทำเกษตรกรรมต่าง ๆ เหล่านี้ คิดเป็น 11% จากกิจกรรมทั้งหมดที่ทำให้โลกร้อนจากฝีมือมนุษย์เป็นอันดับ 5

6. การใช้ทรัพยากรที่ดินและป่าไม้ แม้การนำทรัพยากรที่ดินและป่าไม้มาใช้ประโยชน์จะคิดเป็น 13% ของการปล่อยก๊าซเรือนกระจกในปี 2563 แต่ในขณะเดียวกันพื้นดินก็ทำหน้าที่เป็นอ่างเก็บกักและดูดซับก๊าซคาร์บอนจากชั้นบรรยากาศได้ด้วย ในสหรัฐอเมริกา นับตั้งแต่ปี 2533 ป่าไม้ที่ได้รับการจัดการและที่ดินอื่น ๆ ก็ได้กลายเป็นแหล่งกักเก็บก๊าซคาร์บอนในชั้นบรรยากาศ ว่ากันว่า สามารถดูดซับก๊าซคาร์บอนได้มากกว่าก๊าซที่ปล่อยออกมาเสียอีกด้วย เหตุนี้ การใช้ทรัพยากรที่ดินและป่าไม้จึงถือเป็นกิจกรรมของมนุษย์ที่ทำให้โลกร้อนน้อยที่สุด

ปัจจุบันการเพิ่มขึ้นของก๊าซเรือนกระจก ทำให้อุณหภูมิของโลกเพิ่มสูงขึ้นแล้ว 1.2 C ภูมิภาคเอเชียพบอุณหภูมิในมหาสมุทรเฉลี่ยในปี 2565 สูงกว่าค่าเฉลี่ย 30 ปีย้อนหลัง อุณหภูมิฝั่งเอเชีย มีอัตราร้อนขึ้นเกิน 0.5 องศาเซลเซียสต่อ 10 ปี เร็วกว่าค่าเฉลี่ยทั่วโลกประมาณ 3 เท่า องค์การอุตุนิยมวิทยาโลก (WMO) ยังให้ข้อมูลว่าเดือนกรกฎาคมเป็นเดือนที่ร้อนที่สุด และทวีปเอเชียเป็นภูมิภาคที่เสี่ยงต่อภัยพิบัติมากที่สุดในโลก

สำหรับประเทศไทย Global Climate Risk Index 2021 จัดอันดับไทยอยู่ที่ 9 ของประเทศที่มีความเสี่ยงต่อผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ในปี 2566 พบว่ามีแนวโน้มอุณหภูมิเฉลี่ยสูงสุดเพิ่มขึ้นจากปีที่ผ่านมา 1.5 องศาเซลเซียส โดยเมื่อวันที่ 16 เม.ย. 2566 ที่ จ.ตาก มีอุณหภูมิสูงสุด 44.6 องศาเซลเซียส ซึ่งถือว่าอยู่ในระดับอันตรายมาก (อุณหภูมิสูงสุดมากกว่า 43 องศาเซลเซียส) เมื่อเทียบกับค่าเผื่อความเสี่ยงผลกระทบต่อสุขภาพจากความร้อน และคาดว่าจะมีแนวโน้มรุนแรงอย่างต่อเนื่องถึงเดือนเมษายน 2567 เนื่องจากปรากฏการณ์เอลนีโญ

โลกร้อนหลบไป เพราะ “โลกเดือด” กำลังเข้ามา!!



ประเทศไทยเกิดเหตุการณ์สภาพอากาศสุดขีด (สภาวะอากาศที่รุนแรงผิดปกติ หรือไม่เป็นไปตามฤดูกาล) จนอาจก่อให้เกิดผลกระทบร้ายแรง ตั้งแต่ช่วงที่อุณหภูมิเฉลี่ยของโลกเพิ่มสูงขึ้น ราว 20 ปีที่ผ่านมา เกิดขึ้นในหลายรูปแบบ เช่น คลื่นความร้อน ฝนตกหนัก พายุทอร์นาโด พายุหมุนเขตร้อน น้ำท่วม ไฟป่า ภัยแล้ง ฯลฯ สถิติเหตุการณ์สภาพอากาศสุดขีดในประเทศไทย ระหว่างปี พ.ศ. 2513-2565 (ข้อมูลจาก กรมการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและสิ่งแวดล้อม วิเคราะห์จาก ข้อมูลตรวจวัด 65 สถานีอุตุนิยมวิทยา) ได้แก่

1. สภาพอากาศแบบผสม (ร้อนมากกว่า 35°C และ ฝนตกหนักมากกว่า 35.1 มม.) ภาคเหนือ ภาคตะวันออก เฉียงเหนือ ภาคกลาง และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบภาคละ 2 เหตุการณ์/ปี ส่วนภาคใต้พบ 1 เหตุการณ์/ปี ภาพรวมเฉลี่ย 0.26 เหตุการณ์ ต่อทศวรรษ พบมีการเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ ส่วนใหญ่เกิดขึ้น ช่วงเดือนมีนาคมถึงเดือนกรกฎาคม
2. อากาศร้อน (อุณหภูมิสูงสุดมากกว่า 35°C) ค่าเฉลี่ยจำนวนวันที่พบสภาพอากาศร้อน ทางภาคกลาง 97 วัน/ปี ภาคเหนือ 89 วัน/ปี ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ : 70 วัน/ปี ภาคตะวันออก : 48 วัน/ปี และภาคใต้ : 23 วัน/ปี ภาพรวม 7 วัน/ทศวรรษ พบมีการเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ ส่วนใหญ่เกิดขึ้นในช่วงเดือนมีนาคมถึงพฤษภาคม ปัญหาทั้งหมดนี้เกิดขึ้นจากก๊าซเรือนกระจกที่ห่อหุ้มชั้นบรรยากาศโลกเอาไว้ ซึ่งที่คุ้นเคยกับดูดซับคลื่นความร้อน ที่เรียกว่า “ปรากฏการณ์เรือนกระจก” ซึ่งทำให้อุณหภูมิของโลกค่อย ๆ เพิ่มสูงขึ้น เป็นปัญหาใหญ่ที่รุนแรงขึ้นทั้งในบ้านเราและทั่วโลก



ปัญหาการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศทวีความรุนแรงมากขึ้น มาจากการเพิ่มขึ้นของก๊าซเรือนกระจก จึงเกิดข้อตกลง Paris Agreement เพื่อจำกัดการเพิ่มขึ้นของอุณหภูมิเฉลี่ยของโลกในศตวรรษนี้ให้ต่ำกว่า 1.5-2°C เมื่อเทียบกับยุคก่อนอุตสาหกรรม และพยายามเข้าสู่เป้าหมาย Net Zero Emissions ภายในปี 2050 ประเทศไทยจัดทำร่างพระราชบัญญัติการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ซึ่งจะทำให้ภาคอุตสาหกรรมจะต้องมีการรายงานปริมาณการปล่อย GHG อีกทั้งมีมาตรการส่งเสริมภาคธุรกิจให้ปรับตัว เช่น มาตรการยกเว้นภาษี มาตรการสินเชื่อดอกเบี้ยต่ำ มาตรการสนับสนุนการใช้รถยนต์ EV เป็นต้น และในอนาคตอาจมีมาตรการภาษีคาร์บอน หรือตลาดซื้อขายสิทธิการปล่อยก๊าซเรือนกระจก (ETS) ซึ่งจะส่งผลให้ผู้ประกอบการที่ปล่อย GHG สูงมีต้นทุนในการดำเนินกิจการสูงกว่าธุรกิจที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม โดยตั้งเป้าหมายลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกให้ได้ 30% ภายในปี 2030 (40% แบบมีเงื่อนไข) และตั้งเป้าหมายลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกสุทธิเป็นศูนย์ภายในปี 2065 (พ.ศ. 2608)

วันนี้ ประเทศไทยได้สมัครโลกร้อน ที่เรียกตามภาษาราชการว่า “**กรมการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและสิ่งแวดล้อม**” จัดตั้งขึ้นอย่างเป็นทางการเรียบร้อยแล้ว ภายหลังจากที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ เปลี่ยนชื่อ “กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม” เป็น “กรมการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและสิ่งแวดล้อม” โดยมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 18 สิงหาคม 2566 เป็นต้นไป นับเป็นพระมหากรุณาธิคุณต่อปวงชนชาวไทย และกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างหาที่สุดมิได้ เนื่องจากปัจจุบันปัญหาการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศของโลก หรือปัญหาภาวะโลกร้อน กำลังเป็นปัญหาสำคัญเร่งด่วนที่ทั่วโลกต่างกำลังเร่งสร้างความร่วมมือในการแก้ไขปัญหาอย่างจริงจัง เพื่อให้ประเทศไทยมีหน่วยงานรองรับการดำเนินงานด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศอย่างชัดเจนเป็นรูปธรรมโดยตรง

องค์การอนามัยโลก (WHO) ซึ่งผู้สูงอายุเสี่ยงเสียชีวิตจากความร้อน และคาดการณ์ว่าประเทศไทยจะมีผู้สูงอายุเสียชีวิตจากความร้อนในอัตรา 58 ต่อแสนประชากร หรือ 14,000 คน ภายในปี 2623 หรือในอีก 57 ปีข้างหน้า ดังนั้นเราทุกคนต้องเตรียมรับมือและปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ด้วยการร่วมมือ ป้องกันไม่ให้สถานการณ์ภาวะโลกเดือดมากกว่าเดิม โดย **ช่วยกันลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก เช่น ลดการใช้พลาสติก ลดการเผาที่ปล่อยมลพิษทางอากาศ ลดการใช้พลังงาน ลดขยะในครัวเรือน และเลือกใช้พลังงานสะอาดหรือพลังงานหมุนเวียน** รวมทั้งหมั่นติดตามสภาพอากาศ หากพบว่า มีสภาพอากาศร้อนขึ้น ควรดื่มน้ำสะอาดบ่อย ๆ สวมเสื้อผ้าที่มีสีอ่อน ระบายอากาศได้ดี หากมีความจำเป็นต้องทำกิจกรรมภายนอกอาคาร ควรสวมเสื้อแขนยาว หมวกปีกกว้าง แว่นตา และทาครีมกันแดด รวมถึงควรดื่มสุรา น้ำหวาน น้ำอัดลม สำหรับกลุ่มเสี่ยง ได้แก่ เด็ก หญิงตั้งครรภ์ ผู้สูงอายุ ผู้ที่มีภาวะฟัฟฟิงสูง ควรมีผู้ดูแลอย่างใกล้ชิด และเตรียมเบอร์โทรศัพท์ 1669

โปรดทราบ! ไทยเข้าสู่ “ยุคโลกเดือด” เสี่ยงกระทบสุขภาพ

สิทธิชัย ตันติภาสวดีน

บรรณาธิการ